

Ansøgning om udlægning af "dødt ved" i Bregninge Å, st. 700-1292

Undertegnede skal hermed på vegne af Kalundborg Sportsfiskerforening og Grusbanden Fishing Zealand, ansøge om tilladelse til udlægning af "dødt ved" i Bregninge Å, som har sit udløb i Sejerøbugten ved Alleshave.

Bregninge Å, projektstrækning.

Vi ønsker at forbedre de fysiske forhold ved udlægning af "dødt ved" på en udvalgt strækning, hvor Bregninge Å er beskyttet og dermed væsentlig bredere end det profil, der blandt andet er beskrevet i regulativ for Bregninge Å, Amtsvandløb nr. 11.

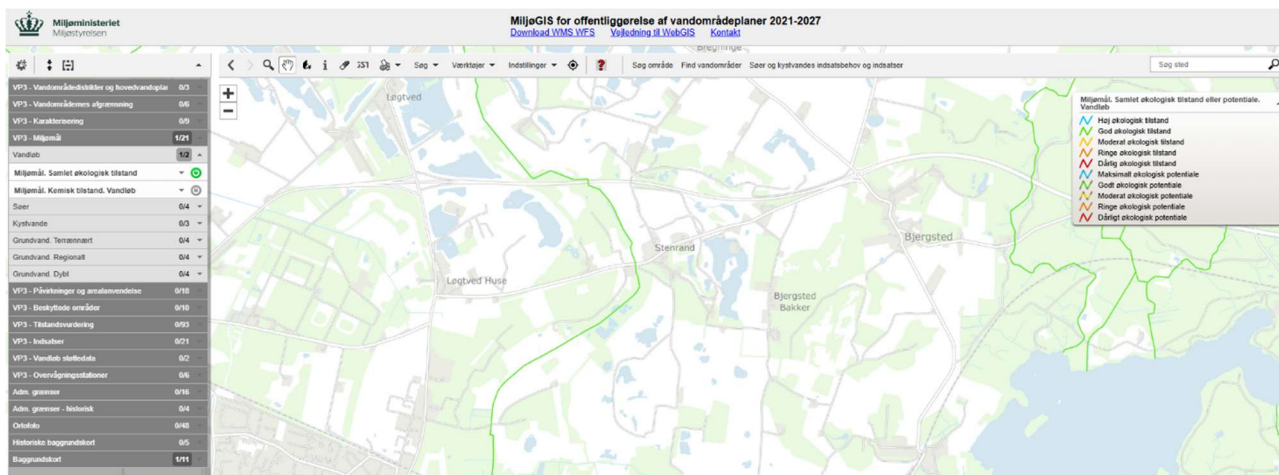
Overbredden har den konsekvens, at der aflejres sand og slam på strækningen.

Lodsejer er Gammelrand Skærvefabrik A/S og Kalundborg Vandforsyning.

Projektets formål:

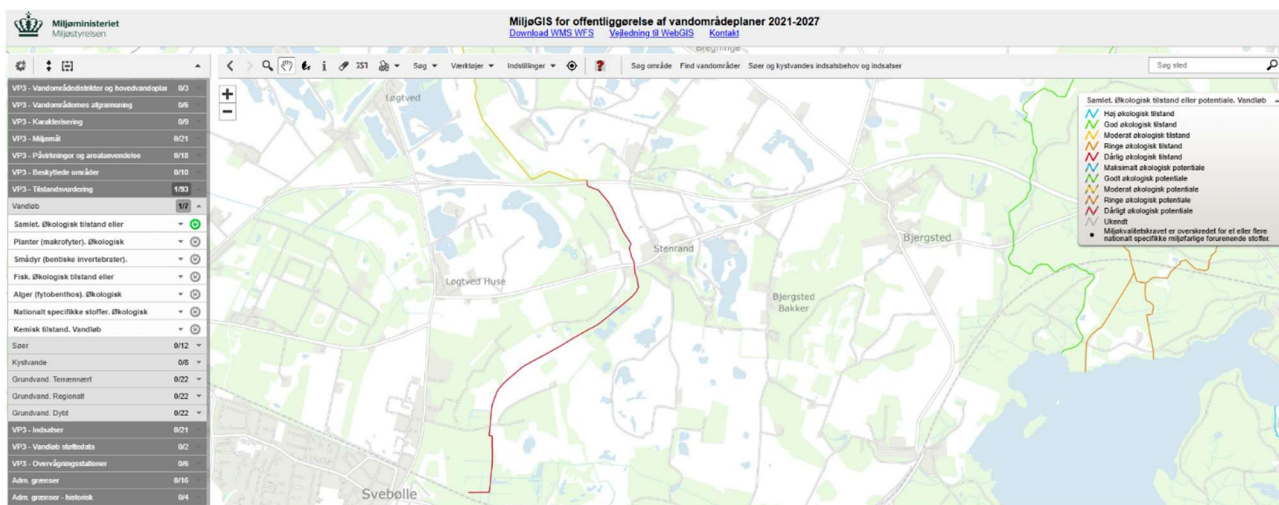
Formålet med dette projekt er at skabe yderligere miljøforbedringer for fisk og øvrige fauna i vandløbet uden at vandaflledningsevnen berøres væsentligt, da "dødt ved" ikke har nævneværdig indflydelse på denne.

Specielt ikke på den udvalgte strækning, da Bregninge Å er overbred på projektstrækningen. Vandløbet skal i sin helhed kunne fungere som gyde- og opvækstvandløb for ørreder med god økologisk tilstand, hvilket spiller fint sammen med Miljømålet for den udvalgte strækning af Bregninge Å, ifølge Vandrammedirektivet.

Miljømålet for Bregninge Å er god økologisk tilstand.

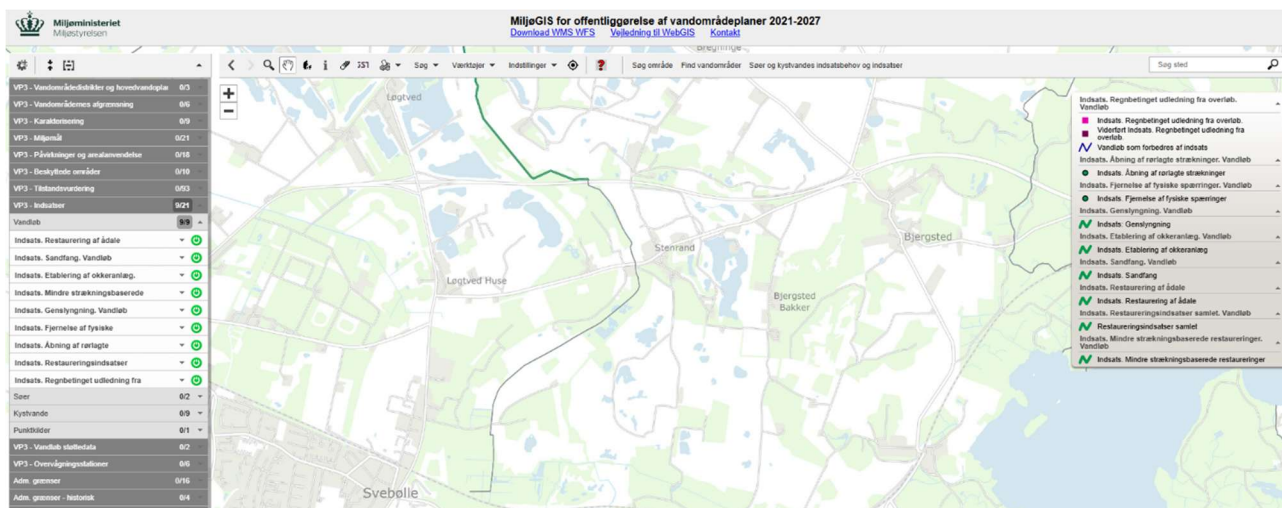
Ifølge Novana er der dårlig økologisk tilstand i Bregninge Å på projektstrækningen.

Miljøtilstanden i Bregninge Å er dårlig økologisk tilstand

Med implementering af Vandrammedirektivet skal Bregninge Å efter 2027 opfylde miljømålet god økologisk tilstand.

Kalundborg Kommune har i forbindelse med et tidligere projekt i planperiode 2, udlagt sten og gydesubstrat opstrøms projektstrækningen, hvilket har haft den konsekvens ifm. planperiode 3, at der på projektstrækningen ikke er udpeget indsatser på trods af tilstandsvurderingen, -dårlig (se ovenfor).

I Bregninge Å er der på projektstrækningen ikke udpeget indsatser i VP3.

Projektets Lokaltet:

Bregninge Å var tidligere et B3-målsat vandløb og skal nu leve op til Vandrammedirektivet med god økologisk tilstand.

På den pågældende strækning af Bregninge Å løber vandløbet beskyttet fra Deigvad Vandværk ved Stenrand mod nord på en skovstrækning med Gammelrand Skærvfabrik på den østlige brink og Kalundborg Vandforsyning på den vestlige brink.

Bregninge Å på projektstrækning, st. 700-1295

Projektstrækningen (st. 700-1292) strækker sig fra indløbet i skoven ved en mindre bro og slutter ved skovvejen, i alt knapt 600 meter.

På projektstrækningen løber Bregninge Å i et dovent, overbredt forløb og der er væsentlige aflejringer af sand og slam i bunden.

Bregninge Å er dels beskrevet i Regulativ Bregninge Å, Amtsvandløb nr. 11 fra Vestsjællands Amtsrådsudvalg for Teknik og Miljø vedtaget den 3. september 1996 og et tillægsregulativ vedtaget af Vestsjællands Amtsråds udvalg for teknik og miljø den 26. oktober 2006.

Ifølge det gamle regulativ havde Bregninge Å på projektstrækningen følgende teoretiske bundbredder.

"Teoretiske" bundbredder på delstrækninger:

St.	0	-	554	=	1,30 m
St.	569	-	3807	=	1,50 m
St.	3807	-	4553	=	2,00 m
St.	4553	-	5200	=	2,30 m

Samt faldforhold på projektstrækningen på 0,42 ‰, ligeledes beskrevet i regulativ af 3. september 1996.

3.5

"Teoretiske" faldforhold på delstrækninger:

Dejvad Bro	St.	0	-	481	=	fald	0,50 ‰
	St.	481	-	570	=	-	9,78 ‰
	St.	554	-	569	=	-	-
	St.	570	-	1700	=	-	0,42 ‰
	St.	1700	-	2000	=	-	1,40 ‰

Tillægsregulativet af 26. oktober 2006 ophæver dog denne vedligeholdelse på projektstrækningen, og der er ikke blevet vedligeholdt siden på strækningen.

Strømrøndebredde

3.8

Ved ordinær grødeskæring skæres en grødefri strømrønde med følgende bredder:

Strækning	Strømrøndebredde
St. 0 - 1292	Ingen grødeskæring
St. 1292 - 2000	0,9 m
St. 2000 - 3807	1,1 m
St. 3807 - 4553	1,4 m
St. 4553 - 6359	1,3 m
St. 6359 - 8449	3,0 m
St. 8449 - 9928	3,2 m
St. 9928 - 11.393	4,2 m
St. 11.393 - 12.000	5,2 m
St. 12.000 - Udløb	Ingen grødeskæring

Kun ved ekstraordinær høj vandstand, kan Kalundborg Kommune iværksætte grødeskæring og kun i de strømrøndebredder der er skitseret i tillægsregulativet nedenfor.

8.7

St. 0 - 1292 og 12.000 - 14.359

Der foretages ingen regelmæssig grødeskæring på vandløbsstrækningen

Strækningen kontrolleres dog for nedfaldne grene eller lignende, som fjernes, hvis der kan være til hindring for vandføringen.

8.10

I tilfælde af ekstraordinær høj vandstand som følge af kraftig grødevækst, kan amtet efter anmodning fra lodsejere iværksætte yderligere grødeskæring foruden de i afsnit 8.6 og 8.7 nævnte. Ekstra grødeskæring foretages dog kun, hvis vandløbsmyndigheden skønner, at der er væsentlige interesser forbundet hermed.

Iværksættes ekstraordinær grødeskæring på de grødeskæringsfrie strækninger skal det ske ud fra følgende strømrendebredde.

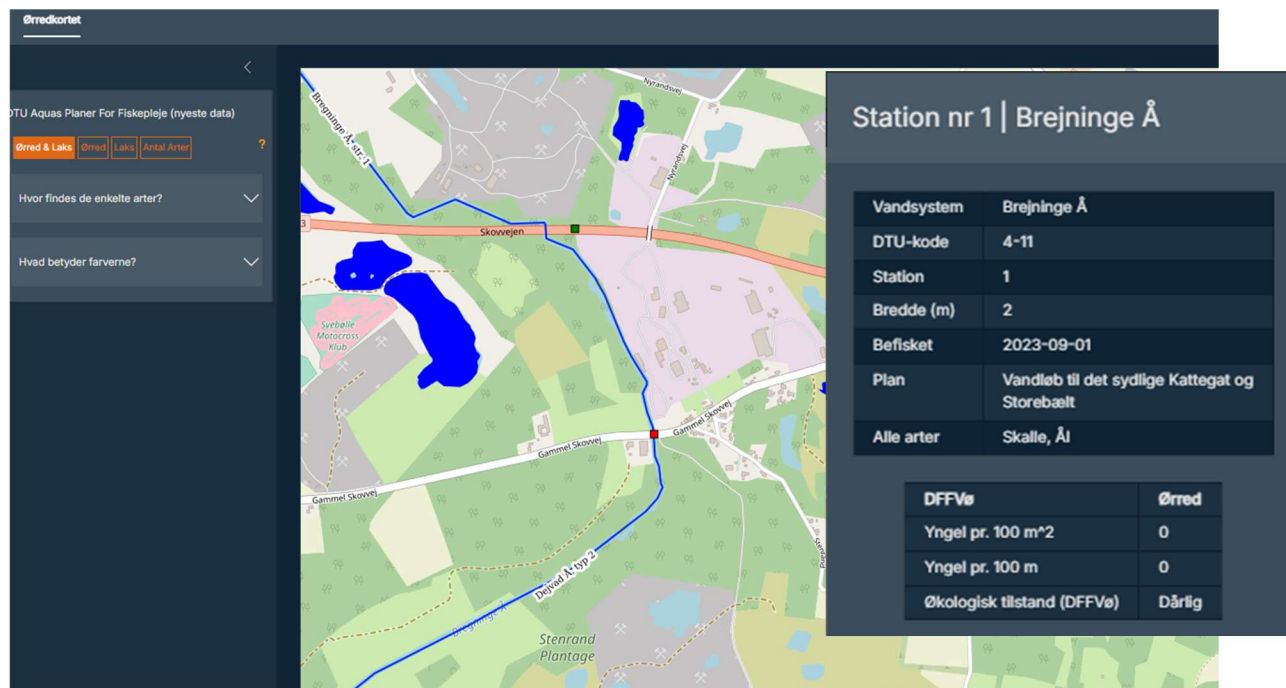
Strækning		Strømrendebredde
St.	0 – 554	0,8 m
St.	569 – 1278	0,9 m
St.	12.000 – 14.359	5,2 m

I bilag 1 er der nærmere redegjort for baggrunden for iværksættelse af en eventuel grødeskæring.

I forhold til de tidligere teoretiske bundbredder på projektstrækningen, har beskygningen og den sandede bund gjort, at der for nuværende er en bundbredde på ca. 3-4 meter på det meste af projektstrækningen og dermed er Bregninge Å voldsom overbred.

Opstrøms projektstrækningen, ved Deigvad Vandværk, var der tidligere fine gydeforhold for ørreder med sten og gydesubstrat.

Desværre blev dette gravet op i forbindelse med en oprensning for en 5-6 år siden og ved den seneste undersøgelse fra DTU Aqua i 2023, blev der heller ikke fundet yngel på denne station.

Ørredkortet, befiskning af DTU Aqua i sensommeren 2023

Station 1

Gennemsnitsbredde: 2,0 m. Dybde: 5-10 cm. Længde: 1,0 km.

På strækningen ved Kalundborg Vandværk i Stenrand er Bregninge Å reguleret med overvejende sandet bund og jævn/god strøm. En oprensning for ca. 5 år siden har fjernet grus og sten fra åen og i modsætning til undersøgelsen i 2013, blev der ikke fundet ørreder ved denne undersøgelse. Vandløbet skal restaureres med grus og sten, hvis der skal være en naturlig bestand af ørreder.

Netop her, ved Deigvad Vandværk har Kalundborg Sportsfiskerforening og Grusbanden Fishing Zealand planer om et projekt, der skal genskabe tidligere tiders gydestræk med både gydebanks og skjulesten.

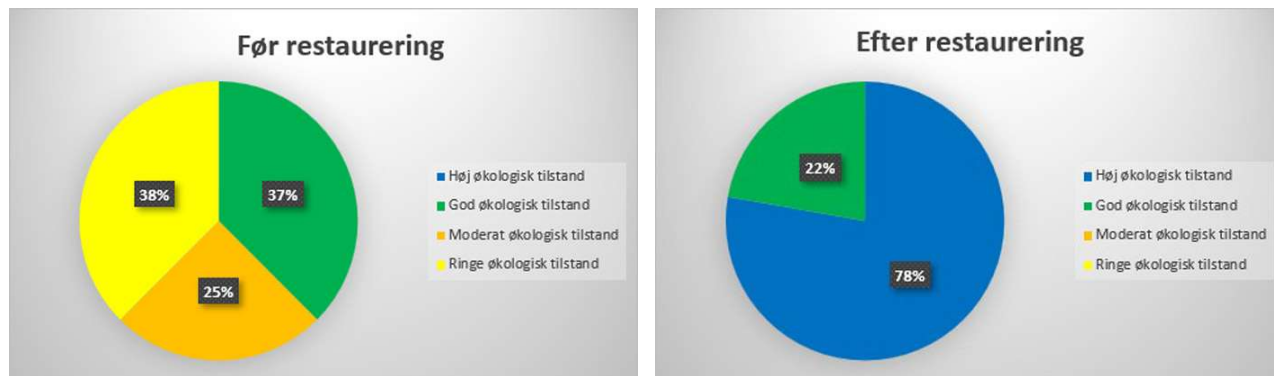
Projektet er undervejs i samme moment som dette, nærværende projekt nedstrøms Deigvad Bro.

Beskrivelse af projektforslaget

Projektforslaget indebærer følgende ændringer i Bregninge Å.

På projektstrækningen (station 700-1292), forbedres de fysiske forhold ved udlægning af "dødt ved".

"Dødt ved" er uovertruffen for den spæde yngel at søge føde og skjule sig i, hvilket blandt andet har vist sig utallige gange under elektrofiskeri til bestemmelse af bestandsstørrelser. Her ser man ofte en stor koncentration af yngel i "dødt ved".

Figur 1. Figuren viser andelen af befiskninger med de forskellige økologiske tilstandsklasser jf. ørredindekset før og efter restaureringstiltag i fire forskellige vandløbssystemer.

Ovenstående før-og-efter-effekter (foretaget af Århus Kommune i fire restaurerede vandløb i Århus) var ikke kun udlægning af "dødt ved", idet der også blev udlagt skjulesten. Men tendensen for effekten af disse tiltag, -rod i vandløbet, ser vi alle steder og udlægning af "dødt ved" er ét af de mest effektive tiltag.

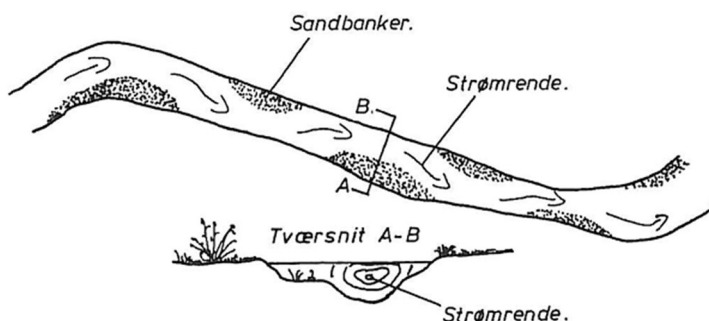
"Dødt ved" er dog ikke kun dødt, det er også friske stammer og grene, blot for at slå det fast.

Vi vil på projektstrækningen udlægge "dødt ved" efter de forhold, der gør sig gældende.

Det vil sige ud fra erfarings- og forholdsmæssige hensyn tilgodesee både vandløbets evne til at aflede vand og samtidig tilgodesee de miljømæssige fordele ved udlægning af "dødt ved".

Det betyder i praksis, at vi vil udlægge "dødt ved" langs brinken, skiftevis fra side til side således, at vandløbet får et snoet og naturligt forløb.

Figur 2: Princippet for strømrendens forløb

Samtidig vil vi sikre, at strømrendebredden, der er angivet i Tillægsregulativet (0,8-0,9 meter) ikke overskrides.

Metode 2, hvor en stamme skæres delvis over. Metode 3, hvor gaffelgrene fastholder "Dødt ved".

Det "døde ved" fastgøres som udgangspunkt til brinken efter tre forskellige metoder, der alle tager udgangspunkt i de faktiske forhold og hensyntagen til det praktisk mulige.

1. Det drejer sig om fastgørelse af grene og kviste vha. pæle (a la faskine-teknikken).
2. Delvis overskæring af stammer, hvorved kronerne kommer til at ligge i vandløbet, men stammen står stadig med rodet i jorden.

3. Fastgørelse af grene og kviste med gaffelgrene a en meters længde, der bankes ned i brinken og fastholder det "døde ved" i gaflen.

Der vil naturligvis blive taget hensyn til størrelsen af vandløbet og skulle udlægningen af "dødt ved" ikke have den effekt, vi forventer, eller der på anden vis viser sig at være udfordringer fremadrettet, kan det "døde ved" fjernes.

Samtidig bør det nævnes, at "dødt ved" er et forgængeligt materiale og vi vil dermed i en årrække have glæde af det, hvorefter effekten gradvist aftager.

Økonomi

Der er som udgangspunkt ikke udgifter forbundet ved udlægning af "dødt ved", hvis vi kan gøre brug af grene, stammer og anden vegetation fra skoven, der grænser op til Bregninge Å på vestsiden.

Det vil gøre projektet klima-neutralt, og det vil sikre en forholdsvis let tilgængelig mængde "dødt ved".

Lodsejer på denne side af vandløbet er Kalundborg Forsyning, og vi ønkser i den forbindelse et samarbejde omkring brug af "dødt ved".

Udlægningen vil ske ved hjælp af engagement fra "de frivillige" fra Kalundborg Sportsfiskerforening og Grusbanden.

Bregninge Å på projektstrækning.

Forhåndstilladelse fra Lodsejer.

Vi har haft en fin dialog med lodsejere og har desuden haft en fin snak med Kalundborg Kommune.

Her ser man positivt på projektet, ikke mindst på baggrund af det lokale frivillige initiativ, samt det faktum, at Bregninge Å i en årrække kan fremvise stigende gydeaktivitet fra ørreder, blandt andet på baggrund af tidligere restaureringsprojekter.

Det er vigtigt for os at pointere, at når vi er færdige med projektet, vil vi naturligvis respektere den private ejendomsret og vil ikke komme i området med undtagelse af den årlige registrering af gydebanker og i forbindelse med bestandsanalyser ved hjælp af elektrofiskeri, som danner grundlag for vurderingen af projektets effektivitet, -er der opnået god økologisk tilstand?

Disse bestandsanalyser er vigtige og vi vil foretage en før-undersøgelse og senere, når projektet er udført, -også en efter-undersøgelse.

Efter-undersøgelsen bliver ofte udført et år eller to efter projektet er udført.

Tidshorisont

På vegne af Kalundborg Sportsfiskerforening og Grusbanden, vil vi gerne have udført projektet i forsommeren 2025.

I denne periode er der normalt tørt og forholdene for at færdes er normalt gode.

Samtidigt er det også vigtig at projektet udføres således, at den spæde yngel (hvis vi er heldige), har skjulemuligheder allerede i år.

Bilag: Kort over de anførte strækninger.

Med venlig hilsen,

Kalundborg Sportsfiskerforening

v/

Tim Krarup Sørgensen,

Svestrupvej 129

4400 Kalundborg

Tlf.: 40154446

Mail: timkrarups@gmail.com,

Grusbanden Fishing Zealand, Vand- og fiskepleje,

v/bandleder.

Rune Hylby,

Roskildevej 581,

Snekkerup,

4174 Jystrup,

tlf. 25364280,

mail: runehylby@gmail.com.